

DANMARK UNDER DEN KOLDE KRIG

**Herfra min verden
går – svar til
Knud Holt Nielsen**

Af Rasmus Mariager

Under overskriften “Fagligt sjuksk om venstrefløj og protestbevægelser under den kolde krig” bragte *Arbejderhistorie* i forrige hæfte (2006, nr. 2-3, s. 87-94) en anmeldelse af Dansk Institut for Internationale Studiers udredning *Danmark under den kolde krig. Den sikkerhedspolitiske situation 1945-1991*, bd. 1-4 (2005). Anmeldelsens forfatter, Knud Holt Nielsen, annoncerede indledningsvis, at han især ville diskutere kapitlerne 29-35 om den sikkerhedspolitiske debat i udredningens andet bind dvs. i årene fra 1963 til 1978 samt kapitel 43, der bærer overskriften “DKP og venskabsforeningerne”. Nærlæses anmeldelsen må man imidlertid bemærke, at den i ikke ringe grad tematiserer anmelderens egne undersøgelser og arkivstudier, men også at han – ud over at påpege nogle faktuelle fejl – for debattens vedkommende udelukkende beskæftiger sig med de to kapitler, der fremstiller atomvåbendebatten 1963-1967 og Vietnamdebatten 1965-1972. Disse udgør tilsammen 21 sider. Desuden er der spredte henvisninger til andre dele af udredningen.

Jeg er medforfatter til udredningen. Derfor har jeg valgt at svare på Holt Niensens anmeldelse.

Holt Niensens kritikpunkter

Knud Holt Nielsen har mange kritikpunkter, men de vigtigste kan inddeles i følgende hovedpunkter:

1. At forfatterne “ikke kan stave” (AH, s. 87, 88). Holt Nielsen har bemærket to stavfejl, idet Venstresocialisterne skrives med bindestreg (Venstre-Socialisterne), medens Ho Chi Minh skrives uden det afsluttende “h” (Min).
2. At kapitel 30 – omhandlende den offentlige debat om atomvåbenspørgsmålet – “postulerer, at DKP spillede en væsentlig rolle for atomkampagnen og brugte denne til at formulere en almen kritik af USA og NATO” (AH, s. 90). Det er – anføres det – “et opsigtsvækkende synspunkt”, der ikke kan findes belæg for i

den af udredningen anvendte litteratur, men heller ikke i DKP's og DKU's arkiver.

3. At kapitel 31 vender op og ned på realia, når den offentlige debat om Vietnamkrigen fremstilles. Holt Nielsen finder det forkert, når det i udredningen hedder, at De Danske Vietnamkomiteer var "kommunistisk orienteret". Tilsvarende finder han det forkert, når det hedder, at Vietnam 69 "i højere grad" var tværpolitisk. Igen anføres det, at fremstillingen konkluderer imod den anvendte litteratur, og det fremstilles igen som kritisabelt, at DKP's arkiv ikke er inddraget i fremstillingen (AH, s. 91).

4. At det er "noget vrøvl, når det postuleres, at DKPs og DKUs skolede kadre spillede en væsentlig rolle i medieverdenen under den kolde krig, med mindre forfatterne da ser på Land og Folk." (AH, s. 88-89).

5. At udredningens brug af de i PET's arkiv beroende sagsakter er ureflekteret. Holt Nielsen anfører, at udredningen erklærer, at "en vurdering af sandfærdigheden af disse kilder i højere grad falder ind under PET-kommissionens opgaver", hvorpå han konstaterer, at udredningens indhold afspejler, at "forfatterne i praksis ikke har gjort sig grundlæggende kildekritiske overvejelser" (AH, s. 93).

6. Endelig har Knud Holt Nielsen vanskeligt ved at genkende sine egne forskningsresultaters anvendelse i udredningen.

I indledningen til sin anmeldelse anfører Knud Holt Nielsen, at omtalerne af *Danmark under den kolde krig* stort set ikke har beskæftiget sig med fremstillingen af den sikkerhedspolitiske debat, hvilket forfatterne ifølge anmeldelsen bør være tilfredse med (AH, s. 87). Holt Niensens pointe er nemlig, at udredningens kapitler herom samt kapitlet om DKP og venskabsforeningerne er præget af "flere alvorlige metodiske problemer set ud fra en historie-faglig betragtning. De nævnte afsnit er således skæmmet af lemfældig omgang med den inddragede litteratur og med kilderne fra perioden, ubegrundet fravalg af væsentligt primært kildemateriale, faktuelle fejl, fordomsfulde fejlslutninger og sjusk." (AH, s. 87).

Svar

Jeg kan ikke genkende Holt Niensens gengivelse af udredningens indhold og skal nedenfor kommentere på de anførte kritikpunkter.

Ad 1. I det omfang der forekommer stavefejl og faktuelle fejl i udredningen, er det selvfølgelig beklageligt. Efter mit skøn er det ikke fordi, der er så mange. Men det forholder sig vist sådan, at når man skriver en bog, så vil der snige sig fejl ind. Og når man skriver en bog på hen ved 2.500 sider, så vil der snige sig flere fejl ind.

Ad 2. Holt Niensens gengivelse af udredningens kapitel 30, der skildrer den offentlige debat om atomvåbenspørgsmålet, er misvisende. Vi skriver *ikke*, at "DKP spillede en væsentlig rolle for atomkampagnen". Tværtimod anføres det i kapitlets første afsnit, at danske kernevåbenmodstandere i 1960'erne væsentligst samlede sig i Aldrig mere Krig og i Kampagnen mod Atomvåben. Det hedder i udredningen, at de to bevægelser "betragtede sig som uafhængige af partipolitiske interesser. "Aldrig mere Krig" stod dog politisk nær Det Radikale Venstre, medens "Kampagnen mod Atomvåben" havde tætte forbindelser til Socialistisk Folkeparti." (DIIS, bd. 2, s. 43). Det kan vist ikke siges mere tydeligt.

Det kan derfor undre, at Holt Nielsen alligevel har fået det indtryk, at udredningen tildele DKP væsentlig indflydelse på Kampagnen mod Atomvåben. Jeg antager, at det har sin forklaring i, at vi gengiver en pressedebat om en begivenhed, der fandt sted i 1962. Historien er i korthed følgende:

Under Cubakrisen i 1962 arrangerede atomkampagnen en demonstration på Rådhuspladsen i København. Arrangørerne erklærede, at de tog afstand fra såvel sovjetisk som amerikansk oprustning. I udredningen gøres det klart, at slagordet for demonstrationen var "For FN – mod kernevåben", og det anføres, at Svend Hugaard fra Aldrig mere Krig og Helge Foghmar fra Kampagnen mod Atomvåben begge holdt taler for de forsamlede demonstranter.

DKP inddrages i fremstillingen, idet *Land og Folk* i dagene op til demonstrationen opfordrede sine læsere til at tilslutte sig demonstrationen. Da denne syntes bragt til afslutning, valgte op mod 2.000 demonstranter at videreføre demonstrationen foran den amerikanske ambassade på Østerbro, hvor det kom til gadeoptøjer og kampe mod politiet. Flere kom til skade, nogle blev anholdt og et antal parkerede biler blev væltet. Det reducerede antal demonstranter formulerede nu slagordet "Cuba Si – Yankee No".

Udredningens pointe er, at DKP hægtede sig på en demonstration, som partiet ikke selv havde arrangeret. Vi formulerer det i ordene, at det "i den offentlige debat [blev, rm] klart, at antiatombevægelsen faktisk blev udnyttet af danske kommunister i deres bestræbelser på at formulere en almen kritik af USA og NATO" (DIIS, bd. 2, s. 44-45).

Det er en vurdering i udredningen, at DKP's praksis med at hægte sig på kernevåbenmodstandernes aktioner belastede Kampagnen mod Atomvåbens renommé. Det ses således, at Den Konservative Pressetjeneste efterfølgende beskyldte Kampagnen mod Atomvåben for at "sejle under falsk flag".

Derpå hedder det i udredningen: "'Kampagnen mod Atomvåben' følte sig på én og samme gang misbrugt af kommunisterne og misforstået af pressen." – og derfor valgte kampagnen at udsende en pressemeddelelse, hvori den definerede De Konservative og DKP som bevægelsens væsentligste modstandere i den danske debat. De Konservative fordi de beskyldte kampagnen for at gå DKP's ærinde. Og DKP fordi det – med udredningens ord – udnyttede kampagnens demonstrationer som "springbræt for kommunistisk kritik af NATO og USA".

Holt Nielsens gengivelse af udredningens indhold er således forkert. Om det er fordi han ikke vil forstå det skrevne, eller om han har læst selektivt, kan jeg ikke afgøre, men jeg vil anbefale *Arbejderhistories* læsere at orientere sig i vores udredning.

Ad 3. Holt Nielsens gengivelse af udredningens

ord om Vietnambevægelsen er også forkert. Vi skriver ikke som postuleret af Holt Nielsen: "Allerede i 1965 etableredes den såkaldte 90 "Vietnambevægelse", der dog splittedes i flere indre bevægelser." (AH, s. 91). Hvor tallet 90 kommer fra, ved jeg ikke. Det står ikke i vores bog. Og med hensyn til opdelingen af Vietnambevægelsen så hedder det i udredningen, at bevægelsen splittedes i to "mindre" bevægelser. Jeg nævner disse to fejl i Holt Nielsens gengivelse af citatet for at præcisere udredningens budskab, men også for at læserne af *Arbejderhistorie* ikke skal få det indtryk, at vi, der skrev udredningen, var så enfoldige ikke at læse korrektur på vores egen tekst.

Men i øvrigt er det væsentligst fortolkningen, vi er uenige, når det angår de forskellige bevægelser, der stillede sig kritisk til USA's krig i Vietnam. Holt Nielsen mener, at det er forkert, når vi skriver, at De Danske Vietnamkomiteer var "kommunistisk orienteret", og at det er forkert at hævde, at Vietnam 69 "i højere grad" var tværpolitisk. Ja, ifølge anmeldelsen fremgår det tilsyneladende helt eksplicit af den litteratur, vi henviser til, at ovenstående ikke er korrekt. Undersøgelsens litteraturgrundlag er væsentligst Johannes Nordentofts og Søren H. Rasmussens bog *Kampagnen mod Atomvåben og Vietnambevægelsen 1960-1972* (Odense Universitetsforlag, 1992).

Det skal straks være sagt, at vi, der skrev udredningen, kunne have undgået misforståelser, om vi havde skrevet, at De Danske Vietnamkomiteer ikke var entydigt DKP'ske, men at de var radikalt venstreorienterede. Omvendt må det fremhæves, at der ikke står, at komiteerne var DKP'ske, selvom Holt Nielsen synes at fortolke udredningens ord i den retning. I udredningen hedder det blot, at De Danske Vietnamkomiteer var "kommunistisk orienteret". Det skriver vi, idet der var DKP'ere blandt initiativtagerne, da komiteerne blev etableret, og vi skriver det ud fra den betragtning, at eftersom DKP ikke ønskede at være med i De Danske Vietnamkomiteer, så ekskluderede partiet de medlemmer, der ikke efterlevede denne beslutning. Pointen er, at der var

kommunister i bevægelsen. Ganske som Holt Nielsen anfører det, og som det fremgår af Nordentofts og Rasmussens bog. Sidstnævnte skriver: “Der findes ingen opgørelser over, hvem der deltog i DDVs arbejde, men det er nærliggende at tro, at DDVs faste stab overvejende bestod af allerede politisk organiserede, eller af ekskluderede DKPere.” (Nordentoft og Rasmussen, s. 139). De to forfattere skriver få sider forinden: “Både DKP og SF stod politisk nærmere DDV end Vietnam 69 for så vidt angik det overordnede verdensbillede, og det samme gjorde en stor del af de markante enkeltpersoner, der arbejdede i Vietnam 69” (Nordentoft og Rasmussen, s. 124).

Det bemærkes endvidere, at DKP ikke havde patent på at være kommunister under den kolde krig, selvom partiet forsøgte at opføre sig, som var det tilfældet. Verden var større end DKP – og kommunismen var mere end DKP. I Nordentofts og Rasmussens bog anføres det således også, at da De Danske Vietnamkomiteer arrangerede en demonstration 15. november 1969, da repræsenterede én af talerne KFML (Nordentoft og Rasmussen, s. 109). Hvad er det nu, at KFML er et akronym for? Nå jo: Kommunistisk Forbund marxist-leninister.

Det er altså ikke misvisende at anføre, at De Danske Vietnamkomiteer var “kommunistisk orienteret”. Ikke udelukkende DKP’sk, ikke udelukkende KFML’sk, ikke udelukkende trotskistisk, ikke udelukkende... Men nok “kommunistisk orienteret”.

Tilsvarende forholder det sig med spørgsmålet om Vietnam 69. Holt Nielsen har ret i, at DKP stod stærkt i Vietnam 69. Det kan man også læse om i vores bog. Men vi skriver, at Vietnam 69 “i højere grad” i den offentlige debat fremstod som tværpolitisk, idet vi anfører, at denne bevægelse også rummede “personer med tilknytning til Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet” (DIIS, bd. 2, s. 58).

Igen er det Holt Nielsens opfattelse, at udredningen konkluderer imod den anvendte litteratur. Igen er det forkert. I Nordentofts og Rasmussens føromtalt bog hedder det, at

Lars Bonnevie fra De Danske Vietnamkomiteer afviste at samarbejde med Vietnam 69, da den talte personer, som støttede den amerikanske imperialisme. Nordentoft og Rasmussen skriver: “Bonnevie sigtede her først og fremmest til Frode Jakobsen” (Nordentoft og Rasmussen, s. 109), der som bekendt var socialdemokrat. Det hedder på samme side i Nordentofts og Rasmussens bog, at Vietnam 69 i november 1969 arrangerede en demonstration med “bred politisk støtte fra bl.a. Arbejdernes Fællesorganisation i København, Radikal Ungdom, DSU, SF, DKU”, og det fremhæves, at demonstrationen havde fået “god foromtale” i “Aktuelt, Land og Folk, Information og SF Bladet.” I konklusionen på Nordentofts og Rasmussens bog står der direkte, at “Vietnam 69 formåede at etablere et solidt samarbejde mellem ledende repræsentanter fra partierne DKP, SF og Socialdemokratiet, samt et løsere samarbejde med ledere fra De Radikale.” (Nordentoft og Rasmussen, s. 152). Sådan hedder det i den anvendte litteratur.

Holt Nielsen er meget optaget af udredningens signalement af De Danske Vietnamkomiteer og Vietnam 69, skønt disse fylder ganske lidt i den samlede udredning. Jeg har på fornemmelsen, at Holt Nielsens engagement bundet i, at han i de kommende år vil meddele sig yderligere om disse bevægelser. Såfremt jeg har ret i denne antagelse, skal jeg anbefale ham at genlæse Nordentoft og Rasmussens bog. For det er altså ikke forkert at skrive, at Vietnam 69 “i højere grad” end De Danske Vietnamkomiteer rummede personer med tilknytning til partierne ind mod midten i dansk politik. Så kunne DKP og DKU i øvrigt stå nok så stærkt i organiseringen af Vietnam 69. Den opmærksomme læser bemærker i øvrigt, at vendingen “i højere grad” ikke udelukker deltagelse af kommunister.

Det indgår i Holt Nielsens kritik af kapitel 30 og 31 i udredningen om *Danmark under den kolde krig*, at disse to kapitler burde have inddraget DKP’s arkiv i analyserne (AH, s. 90, 91). Men hvad har Holt Nielsen forestillet sig? De to nævnte kapitler skildrer den *offentlige* debat. Den kan ikke fremstilles på bag-

grund af DKP arkiv. Indvendingen må bero på, at Knud Holt Nielsen ikke har forstået pointen med disse kapitler. Det står ellers tydeligt anført – blandt andet i indholdsfortegnelsen. Desuden fremgår det af udredningens kapitler om den sikkerhedspolitiske debat samt af kapitel 2 “Forskning og kilder”, især siderne 33-34 i udredningens første bind.

Ad 4. Holt Nielsen nævner, at det er “noget vrøvl, når det postuleres, at DKPs og DKUs skolede kadre spillede en væsentlig rolle i medieverdenen under den kolde krig, med mindre forfatterne da ser på Land og Folk.” (AH, s. 88-89). Holt Nielsen anfører ikke, hvor koldkrigsudredningen postulerer dette. Jeg kan oplyse, at begrebet de “skolede kadre” optræder to gange i udredningens andet bind. På side 344 benyttes begrebet under et afsnit, der handler om Østblokkens økonomiske støtte til DKP. Det er ikke i den forbindelse, at det postuleres, at DKP’s skolede kadre spillede “en væsentlig rolle i medieverdenen”. Det andet sted i bindet, hvor begrebet optræder, er på side 335. Her hedder det, at disse op gennem 1970’erne og 1980’erne kom “til at spille en rolle i det danske kulturliv, i biblioteksverdenen, i medierne og ikke mindst i ungdomspolitiske kredse.” (DIIS, bd. 2, s. 335). Prøv at læs: kom til at spille en rolle. Der står således *ikke*, at de skolede kadre spillede en “væsentlig” rolle i medieverdenen.

Spørgsmålet er naturligvis, hvor stor en rolle sovjetiske synspunkter fik på den danske meningsdannelse i 1960’erne og 1970’erne? Det kan man få et indtryk af i udredningens gennemgang af den sikkerhedspolitiske debat i samme bind. Her anføres det, at Sovjetunionen forsøgte at påvirke politikere og debattører til at argumentere for dansk udmeldelse af NATO og at få Danmark til at lægge afstand til amerikansk indenrigs- og udenrigspolitisk. Om effekten heraf konkluderes det: “Oftest blev de sovjetiske synspunkter negligeret. Andre gange blev de modsagt. Men det skete stort set aldrig – fraset i “Land og Folk” – at toneangivende danske aviser eller politi-

kere støttede de sovjetiske standpunkter.” (DIIS, bd. 2, s. 130).

Igen må det således konstateres, at Holt Nielsen gengiver udredningens resultater fejlagtigt. Men Holt Niensens kritik antyder noget om, hvor han tager sit udgangspunkt, når han hvæsser kniven: DKP’s arkiv, DKU’s arkiv og DKP’s arkiv. Og så engang imellem ... nå ja, DKU’s arkiv. Men hele verden udgår altså ikke herfra.

Ad 5. Holt Niensens arkivalske udgangspunkt præger også hans kildekritiske overvejelser i anledning af koldkrigsudredningens brug af PET’s arkivalier. På det punkt udtaler han kritik af, at udredningen formulerer en forventning om, at PET-kommissionen må antages at give en mere dækkende karakteristisk af PET’s arkiv, end koldkrigsudredningen gør.

I den forbindelse er det mest præcise at citere, hvad der står i vores bog. Det hedder i gennemgangen af det anvendte kildemateriale: “Det er første gang de danske efterretningstjenesters vurderinger er blevet inddraget i en så bred sammenhæng. Udredningen leverer på dette område en materialesamling for videre debat og forskning. Der er gjort nogle spadestik i et stort nyt materiale – primært med henblik på at belyse karakteren af den østlige politiske og militære trussel. Det fremlagte materiale kaster – ud over sine faktuelle oplysninger om den østlige trussel – lys over den ideologi og omverdensforståelse, som var bærende for efterretningstjenesternes arbejde. Det indgår ikke i udredningens opgave at underkaste disse forhold en separat analyse, men DIIS har under sin udvælgelse og fremlæggelse af det nye materiale været opmærksom på de særlige kildekritiske problemer, som et materiale af denne type frembyder. En analyse af forholdet mellem det set og øjnene, der så, havde været ønskelig, men falder på den anden side i højere grad ind under PET-Kommissionens opgaver.” (DIIS, bd. 1, s. 51-52). Med andre ord: Udredningen præsenterer en del af indholdet i PET’s arkiv. Og træk af PET’s verdensbillede fremstilles.

Holt Nielsen fremstiller det som om, at ud-

redningen “uden større refleksion” tager PET’s vurdering for pålydende. Men det gør udredningen *ikke*. Den der læser udredningen vil vide, at den gengiver PET’s vurderinger. Det fremgår ganske klart – også undervejs i fremstillingen. Således hedder det talrige gange i kapitel 45, som anmeldelsen refererer til: ‘PET vurderede’, ‘PET noterede sig’, ‘PET så dette som udtryk for’, ‘ifølge PET’ osv. (DI-IS, bd. 2, s. 415-428). Man kunne have ventet, at en historiker med interesse for DKP’s historie som Holt Nielsen, havde fundet denne præsentation interessant. Men måske er det tilfældet, at Holt Nielsen kun nødtigt ser DKP’s og DKU’s historie belyst gennem efterretningstjenesternes materiale?

I forlængelse af ovenstående er det næsten morsomt, at Holt Nielsen er af den opfattelse, at alle oplysninger, der fremgår af PET’s arkiv, skal testes på de overvågede miljøers arkiver. For tegner der sig andre billeder heri, så må PET’s perceptioner vige. I den anledning har Holt Nielsen støvet Kristian Erslevs *Historisk Teknik* af, hvorpå forfatterne til koldkrigsudredningen bliver belært om sondringen mellem primære og sekundære kilder (AH, s. 93).

Jeg har kun at bemærke, at man skal benytte de overvågede miljøers aktiver med samme kildekritiske omhu, som når man benytter andre arkiver. Tror Holt Nielsen måske, at alle relevante oplysninger om DKP’s historie kan uddrages af DKP’s arkiv? Mon ikke at dette arkiv også kan betragtes som en kilde til, hvilke oplysninger DKP selv ønskede skulle stilles til rådighed for eftertiden?

Ad 6. Endelig har Holt Nielsen vanskeligt ved at genkende sin egen forsknings gengivelse i koldkrigsudredningen. Såfremt hans resultater ikke er gengivet med akribi, skal jeg beklage det. Forfatterne til koldkrigsudredningen kender til, hvor irriterende det er. Når det er sagt, tror jeg nu ikke, at Holt Nielsens artikel om elevbevægelsen i 1970’erne og 1980’erne hører til blandt de mest udsagnsrige tekster om Østblokkens påvirkning af Danmark og danskerne. Og læser man udredningen, vil

man vide, at artiklen heller ikke er vores eneste kilde hertil. Så ganske langt fra.

Holt Nielsen anfører, at udredningens fremstilling af den sikkerhedspolitiske debat stort set ikke har været genstand for pressens omtale. Og han tager sin egen kritik så forfængeligt, at han føjer til, at “det bør forfatterne være glade for” (AH, s. 87).

Jeg skal blot nævne, at der faktisk har været enkelte ord om koldkrigsudredningens fremstilling af den sikkerhedspolitiske debat. Således offentliggjorde professor Nikolaj Petersen 10. januar 2006 en kronik i dagbladet *Politiken*. Under overskriften “Koldkrigskrigen” anførte han styrker og svagheder ved vores udredning. Blandt styrkerne fremhævede Petersen netop udredningens 20 kapitler om den sikkerhedspolitiske debat. Og han bemærkede, at det er en styrke, at Dansk Institut for Internationale Studier valgte at præsentere offentligheden for indholdet af efterretningstjenesternes kilder (såvel PET’s som FE’s). Nikolaj Petersen skal naturligvis ikke tages til indtægt for vurderingerne i vores bog, og hans bedømmelse heraf er – skal jeg understrege – ikke udelukkende positiv. Han har således kritiske kommentarer til trusselvurderingen, og han er ikke kun fuld af lovord, når det angår analysen af international politiks udvikling i de sidste 10-15 år af den kolde krig. Nævnes skal det også, at han har delvis andre vurderinger end udredningen, når det angår fremstillingen af Socialdemokratiets politik i 1980’erne. Men det bør mane til eftertanke, at en af landets bedste kendere af dansk udenrigspolitik historie og *Arbejderhistories* anmelder kan være så uenige i vurderingen af koldkrigsudredningen. Alt afhænger ikke af øjnene, der ser.

Afslutning

Knud Holt Nielsens anmeldelse af *Danmark under den kolde krig* er udtryk for en perspektivindsnævring, hvor han synes at anskue snart sagt alt gennem DKP’s og DKU’s arkiver. Desuden har Holt Nielsen mere travlt med at præsentere sine egne forskningsresultater

tater, end han har med at diskutere indholdet af vores udredning. Resultatet er en perspektivindsnævret anmeldelse indeholdende en misvisende redegørelse for koldkrigsudredningens indhold og konklusioner krydret med et fejlagtigt citat. Så er det ikke svært at stable en kritik på benene. Men det er ødelæggende for en konstruktiv faglig debat. Det handler ikke bare om "stenkast og glashuse", men også om at ville diskutere ikke *udelukkende* på sine egne snævre præmisser.

Knud Holt Nielsen, der er medredaktør af *Arbejderhistorie*, har med sin anmeldelse demonstreret, at det sjældent er en god ide at redigere sig selv.

Rasmus Mariager, ph.d., historiker,
PET-kommissionen. Medforfatter til *Danmark under den kolde krig. Den sikkerhedspolitiske situation 1945-1991*, bd. 1-4 (DIIS, 2005)
mariager@sonderport.dk